

Sygn. akt VIII Pz 13/19

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Grzegorz Tyrka

Sędziowie: SSO Jolanta Łanowy-Klimek

SSR (del.) Anna Capik-Pater

po rozpoznaniu sprawy w dniu 9 kwietnia 2019 w G.

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie M. S.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o rekompensatę

na skutek zażalenia powódki

na pkt. 2 postanowienia Sądu Rejonowego w G.

z dnia 29 listopada 2018r. *sygn. akt* VI P 328/18

p o s t a n a w i a:

zmienić pkt. 2 zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania.

(-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSR(del) Anna Capik-Pater

Sędzia Przewodniczący Sędzia

VIII Pz 13/19

UZASADNIENIE

Powódka M. S. domagała się zasądzenia od pozwanej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w B. na swoją rzecz kwoty 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego w związku utratą prawa do bezpłatnego węgla oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podano, że powódka pobiera świadczenie przedemerytalne. Powódka nie zgodziła się z decyzją pozwanej, na podstawie której odmówiono rekompensaty, z uwagi na pobieranie świadczenia przedemerytalnego a nie emerytury.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podano, że powódka nie spełnia przesłanek zawartych w art. 2 ust. 1 lit. a) ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1971). Powódka nie nabyła prawa do emerytury przed dniem 1 stycznia 2015 roku, to jest przed dniem wypowiedzenia emerytom (rencistom) uprawnienia do bezpłatnego węgla.

Powódka cofnęła pozew, a pozwana wyraziła zgodę na cofnięcie pozwu, podtrzymując wnioski o zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Powódka wniosła o nieobciążanie jej kosztami procesu, z uwagi na krótki termin do wniesienia odwołania od decyzji odmawiającej rekompensaty i precedensowy charakter sprawy.

Postanowieniem z dnia 29 listopada 2018 roku Sąd Rejonowy w pkt. 1 umorzył postępowanie w sprawie, w pkt. 2 zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1 350 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na uzasadnienie podano, że na mocy art. 203 § 1 k.p.c. i art. 355 § 1 i § 2 k.p.c. umorzono postępowanie. O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800). Sąd Rejonowy podał, że powódka nie wykazała, iż jej sytuacja majątkowa nie pozwala na pokrycie kosztów poniesionych przez pozwaną. Sąd Rejonowy dodał, że powódka nie należała do kręgu osób uprawnionych, i wnosząc pozew winna liczyć się z możliwością zarówno wygrania, jak i przegrania sprawy.

Powódka wniosła zażalenie na pkt 2 postanowienia z dnia 29 listopada 2018 roku, domagając się jego zmiany i odstąpienia od obciążenia jej kosztami procesu.

Powódka zarzuciła zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie.

Na uzasadnienie podano, że obciążenie powódki kosztami procesu było niesprawiedliwe oraz przerasta możliwości finansowe powódki. Powódka utrzymuje się z emerytury w wysokości 1 754,65 zł. Powódka dodała, że pozostaje pod stałą opieką lekarską i z tego tytułu ponosi koszty.

Pozwana wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrot kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podano, że powódka korzysta z pomocy profesjonalnego pełnomocnika i w związku z tym może ponieść koszty procesu. Pozwana zwróciła uwagę na równe traktowanie stron w procesie. Pozwana poniosła koszty obsługi prawnej i musiała złożyć odpowiedź na pozew, wykazując niezasadność roszczenia. Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że nie zachodzą przesłanki odstąpienia od obciążenia powódki kosztami – art. 102 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

zażalenie powódki zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Odstąpienie od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego jest możliwe jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, tj. wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności. Przyznanie przez ustawodawcę prawa do rekompensaty niektórym emerytom i rencistom nie przemawia za odstąpieniem osób nieuprawnionych od obciążania kosztami postępowania. Powództwo od samego początku było bezpodstawne i strona wnosząca pozew winna liczyć się z obowiązkiem poniesienia kosztów

wywołanych swoim działaniem. Podstawą oceny, czy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek może być zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja poza procesowa.

Regulacja zawarta w art. 102 k.p.c. stanowi odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik postępowania i jest zarazem podkreśleniem przez ustawodawcę przyjętej w Kodeksie postępowania cywilnego zasady słuszności przy orzekaniu o kosztach procesu. Stanowi ona pewnego rodzaju wentyl bezpieczeństwa dla podmiotów, które byłyby zobowiązane do zwrotu kosztów na zasadzie art. 98 k.p.c., jeżeli w szczególnie uzasadnionych wypadkach względy słuszności przemawiają za tym, aby takiej strony nie obciążać kosztami w całości lub w części (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2013 roku, w sprawie II CZ 154/12, opublikowane w L.).

Z brzmienia omawianego przepisu wynika, że sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle. Uprawnienie sądu nie jest tu jednak dowolne, na co wskazuje przyjęte w tym przepisie sformułowanie „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. Użyte sformułowanie oznacza, że przy stosowaniu tej regulacji sąd nie może dokonywać wykładni rozszerzającej i sąd powinien, stosując ten przepis, mieć na uwadze konkretny stan faktyczny występujący w sprawie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2013 roku, w sprawie I ACA 466/13; postanowienie Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 3 maja 2014 roku, w sprawie I ACz 294/14).

Kodeks nie precyzuje, jakie kryteria muszą być spełnione dla przyjęcia w danej sprawie, że zachodzą okoliczności objęte sformułowaniem „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. W orzecznictwie wskazuje się, że chodzi o takie sytuacje, które wskazują, że ponoszenie kosztów pozostawało w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Przykładowo wskazuje się, że należą do nich okoliczności związane z przebiegiem sprawy – charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem – sytuacja majątkowa i życiowa strony. Ocena, czy takie wypadki wystąpiły w konkretnej sprawie, należy do sądu, który powinien dokonać jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 roku, w sprawie V CZ 124/12, opublikowane w L.).

Powódka wykazała, że znajduje się w trudnej sytuacji życiowej. Poniesienie przez powódkę kosztów pozostaje w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Powódka posiada prawo do emerytury w niskiej wysokości i dochód w całości przeznaczona na bieżące utrzymanie oraz koszty leczenia.

W związku z tym zażalenie uwzględniono na podstawie art. 397 k.p.c. w związku z art. 386 § 1 k.p.c. przy zastosowaniu art. 102 k.p.c.

(-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSR(del) Anna Capik-Pater

Sędzia Przewodniczący Sędzia